

1 ҚОЛДАНЫЛУ АЙМАҒЫ

Осы ереже постдокторантура бағдарламасын жүзеге асыруға қойылатын жалпы талаптарды, үміткерлерді қабылдау ережелерін, постдокторантурадағы білім беру бағдарламасының құрылымын белгілейді. Ереже постдокторанттар, ғылыми жетекшілер, постдокторантураға түсуге үмітті адамдар үшін арналған.

2 СІЛТЕМЕЛІ ҚҰЖАТТАР

2.1 Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы, 2007 жылғы 27 шілде, №319-III ЗРК (2019 жылғы 19 сәуірдегі өзгерістермен және толықтырулармен).

2.2 Қазақстан Республикасының «Ғылым туралы» Заңы, 2011 жылғы 18 ақпан, №407-IV (2019 жылғы 10 сәуірдегі өзгерістермен және толықтырулармен).

2.3 Қазақстан Республикасының кейінгі жоғары білім беру мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты, Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен 2018 жылғы 31 қазандағы №604 қаулысымен, 2020 жылғы 5 мамырдағы өзгерістермен және толықтырулармен, №182 бұйрық.

3 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

3.1 Постдокторантура – ғылыми-зерттеу қызметіне белгілі бір тақырып бойынша бағытталған PhD дәрежесін немесе оған тең дәрежелі дипломды алған ғалымдарға арналған кейінгі жоғары білімнің түрі.

3.2 Постдокторант – постдокторантураға қабылданған тұлға.

3.3 Постдокторантураның мақсаты – ғалымның біліктілігін арттыруға көмек көрсету, сондай-ақ болашақ ғылыми зерттеулер жүргізу.

3.4 Постдокторантура бағдарламасы келесі іс-шараларды қамтиды:

- постдокторанттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес ғылыми-зерттеу жұмысы;
- аралық және қорытынды аттестация.

3.5 Постдокторанттың жеке жұмыс жоспары – постдокторанттың барлық іс-шараларын, оған қойылған тапсырмаларды және орындалу мерзімдерін көрсететін құжат.

3.6 Аралық және қорытынды аттестация постдокторанттың жеке жұмыс жоспары бойынша жүргізіледі және Сараптама комиссиясы тарапынан бақыланады.

3.7 Постдокторанттармен ғылыми жетекшілік ету ғылыми кеңесшілер тарапынан жүзеге асырылады, олар университеттің Ғылыми кеңесінде бекітіледі.

3.8 Постдокторантура бағдарламаларының жүзеге асырылуын үйлестіру және бақылауды кафедралар мен Көптеген жоғары білім беру орталығы жүзеге асырады.

4 ПОСТДОКТОРАНТУРАҒА ҚАБЫЛДАУ ҮМІТКЕРЛЕРДІҢ ҚҰЖАТТАРЫН ТАПСЫРУ ТӘРТІБІ

4.1 Постдокторантура бағдарламасына қатысуға келесі тұлғалар қабылданады:

- Қазақстан Республикасының азаматтары 45 жасқа дейін немесе шетел азаматтары 40 жасқа дейін;
- PhD немесе оған тең дәрежелі дипломы бар, постдокторантураға түсуге арналған конкурсқа қатысқанға дейін 5 жылдан аспаған;
- белсенді ғылыми-зерттеу қызметімен айналысатын тұлғалар.

4.2 Постдокторантураға қабылдау конкурсына қатысу үшін комиссияға келесі құжаттар ұсынылады:

- жеке куәліктің көшірмесі;
- PhD докторы немесе оған тең дәрежелі дипломның көшірмесі;
- үміткердің еңбектерінің тізімі;
- жарияланымдардың көшірмелері;
- патенттердің, авторлық куәліктердің көшірмелері;
- постдокторантурада оқу кезеңінде жүзеге асырылатын ғылыми жұмыстың негіздемелік жоспары.

4.3 Постдокторантураға құжаттарды қабылдау жылдың әртүрлі уақытында жүзеге асырылады. Бағдарлама бойынша оқу мерзімі постдокторантураға қабылдау туралы бұйрық шыққан күннен бастап есептеледі.

5 ПОСТДОКТОРАНТУРАҒА ҚАБЫЛДАУ КОНКУРСЫНЫҢ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ КРИТЕРИЙЛЕРІ

5.1 Үміткерлерді іріктеу үшін университет ректорының бұйрығымен Сараптама комиссиясы құрылады. Сараптама комиссиясы постдокторантураға кандидаттарды іріктейді және постдокторанттың қызметін бағалайды.

5.2 Сараптама комиссиясы постдокторантураға үміткерлерді іріктеуді келесі критерийлер бойынша жүргізеді:

- үміткердің конкурсқа қатысу үшін формалды талаптарға сәйкестігі;
- жарияланым белсенділігі мен ғылыми жарияланымдардың дәйексіздігінің деңгейі;
- ғылыми-зерттеу жобаларындағы қатысу деңгейі;
- ғылыми жұмыс жоспарының негіздемесін жазу деңгейі.

Егер барлық жағдайлар тең болса, іріктеуде басымдық жоғары наукометриялық көрсеткіштерге ие (квартиль, процентиль импакт-фактор, SJR) журналдарда жарияланымдары бар үміткерлерге беріледі.

6 ПОСТДОКТОРАНТУРАҒА ҚАБЫЛДАУ ТӘРТІБІ

Постдокторантураға қабылдау университет ректорының – Басқарма төрағасының бұйрығымен, постдокторантураға қабылдау жоспарына сәйкес орындар санына қарай жүзеге асырылады және Сараптама комиссиясының оң шешімі негізінде жүзеге асырылады.

7 ПОСТДОКТОРАНТУРАНЫ ӨТУ ТӘРТІБІ

7.1 Қ. Жұбанов атындағы АӨУ КеАҚ постдокторантура бағдарламасын меңгеру мерзімі 3 жылды құрайды.

7.2 Постдокторант ғылыми-зерттеу қызметін ғылыми кеңесшісінің (ғылыми жоба жетекшісінің) басшылығымен жүзеге асырады. Ғылыми кеңесшілер университет ректорының – Басқарма төрағасының бұйрығымен бір ай ішінде қабылдау рәсімінен кейін бекітіледі.

7.3 Ғылыми кеңесшінің ғылыми/академиялық дәрежесі, профессор/қосымша профессор (доцент) ғылыми атағы болуы тиіс, постдокторанттың ғылыми-зерттеу бағыты бойынша ғылыми зерттеулер жүргізуге белсене қатысуы, ғылыми-педагогикалық жұмыс өтілі 5 жылдан кем болмауы, соңғы 5 жылда Clarivate Analytics компаниясының ақпараттық деректер базасында (Web of Science Core Collection) нөлден жоғары импакт-факторы бар журналдарда 5 жарияланым және социогуманитарлық пәндер бойынша Хирш индексі кемінде 1, табиғи ғылымдар саласындағы пәндер бойынша кемінде 3 болуы қажет.

7.4 Ғылыми кеңесші постдокторанттың жеке жұмыс жоспарын әзірлеуге және бекітуге қатысады, оның ғылыми-зерттеу жұмысын қадағалайды.

7.5 Постдокторантура кезеңі ғылыми-педагогикалық жұмыс өтіліне есептеледі.

7.6 Постдокторантура бағдарламасының аяқталуының негізгі критеріі – постдокторанттың жеке жұмыс жоспарын толық орындауы және қорытынды аттестация талаптарына сәйкес ғылыми жарияланымдардың болуы.

7.7 Академиялық мобильділікті қамтамасыз ету мақсатында постдокторанттар постдокторантура кезінде шетелде ғылыми тәжірибеден өту құқығына ие.

8 ПОСТДОКТОРАНТУРАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ТАЛАПТАРЫ

8.1 Постдокторантураға қабылданған үміткер постдокторант статусын алады, ол штаттық ғылыми қызметкермен теңестіріледі.

8.2 Постдокторант педагогикалық қызметпен айналысуға құқылы, алайда педагогикалық жүктеме көлемі әдетте 0,5 ставкадан аспауы тиіс.

8.3 Постдокторанттарға университеттің бюджеттен тыс қаражаты есебінен ай сайынғы шәкіртақы тағайындалады.

8.4 Постдокторанттар белгіленген тәртіп бойынша университеттің оқу-материалдық базасынан, әлеуметтік инфрақұрылым объектілерінен, ақпараттық қорынан және медициналық қызмет көрсету жүйесінен пайдалануға құқылы.

8.5 Постдокторанттар қолданыстағы нормативтік актілерге сәйкес ғылыми зерттеулерге гранттық қаржыландыру алу конкурстарына қатысуға құқылы.

8.6 Постдокторанттарға жыл сайын 30 (отыз) күнтізбелік күн көлемінде демалыс беріледі.

8.7 Постдокторантура қызметін ұйымдастыру жауапкершілігі ғылыми кеңесшіге, кафедраға және Жоғары білімнен кейінгі білім беру орталығына жүктеледі.

8.8 Постдокторантураны табысты аяқтаған тұлғалар бұрынғы лауазымына қайта оралуға құқылы.

8.9 Постдокторанттарды даярлайтын кафедралар жетекші шетелдік аккредиттелген оқу-ғылыми мекемелерімен, ғылыми орталықтармен, халықаралық кәсіби ассоциациялармен және қауымдастықтармен ғылыми-оқу байланыстары болуы тиіс, бұл жоғары білікті мамандарды ғылыми-зерттеу қызметі үшін даярлау саласында алдыңғы қатарлы шетелдік тәжірибені пайдалану мүмкіндігін береді және шетелдік білікті мамандарды ғылыми ынтымақтастыққа тартуға мүмкіндік береді.

8.10 Постдокторантура әлемдік ақпараттық ресурстарға, кітапханалық қорларға және деректер базаларына, компьютерлік технологияларға және т.б. еркін қолжетімділікті қамтамасыз етуі тиіс.

8.12 Постдокторантураның ғылыми-зерттеу бағдарламасы келесі талаптарға сай болуы тиіс:

- өзекті болуы, ғылыми жаңалығы мен практикалық маңызы болуы;
- отандық және шетелдік ғылым мен практикадағы қазіргі заманғы теориялық, әдіснамалық және технологиялық жетістіктерге негізделуі;
- компьютерлік технологияларды қолданумен заманауи ғылыми зерттеу әдістемелерін пайдалануы.

8.13 Постдокторант жас ғалымдар, магистранттар мен докторанттардан тұратын ғылыми топ құрады және постдокторантураны аяқтағаннан кейін университеттің қолдауымен зерттеу бағытын әрі қарай дамыту, ғылыми жобаларды университетте жүзеге асыру үшін ғылыми-техникалық база мен зерттеу ортасын құрады.

9 ПОСТДОКТОРАНТТЫҢ ЖЕКЕ ЖҰМЫС ЖОСПАРЫ

9.1 Постдокторанттар екі ай ішінде, қабылданған күннен бастап, Жеке жұмыс жоспарын (ЖЖЖ) әзірлеуі тиіс (қосымша А-ға сәйкес), ол келесі бөлімдерден тұрады:

- ғылыми-зерттеу жұмысының жоспары;
- ҚР БҒМ БҒССҚК ұсынған журналдарда және Web of Science және/немесе Scopus мәліметтер базасына кіретін халықаралық ғылыми журналдарда жарияланатын ғылыми мақалалардың жоспары;
- шетелдік стажировка жоспарлары (конференцияларға қатысу).

9.2 ЖЖЖ постдокторанттың, ғылыми кеңесшінің, кафедра меңгерушісінің қол қоюымен және Факультет Ғылыми кеңесінің шешімімен бекітіледі.

9.3 ЖЖЖ постдокторантура бағдарламасын өту үшін негіз болып табылады. Қажет болған жағдайда, ЖЖЖ жыл сайын жаңартылуы мүмкін.

9.4 ЖЖЖ бүкіл постдокторантура бағдарламасын қамтитын түрде жасалады, жылдарға бөлінеді. Жұмыс жоспарына ғылыми зерттеу тақырыбы, зерттеу бағыты, мерзімдер мен есеп беру формалары енгізіледі. Постдокторанттың ғылыми жарияланымдар жоспары жарияланатын

мақалалардың тақырыптарын, жарияланымдар орын алатын ғылыми басылымдардың атауларын және жарияланыммен жұмыс істеу мерзімдерін қамтуы керек.

9.5 Ғылыми қызметті мониторингтеу мақсатында постдокторанттың жеке жұмыс жоспарының бір данасы кафедрада, екіншісі Жоғары білімнен кейінгі білім беру орталығында сақталады.

9.6 Жеке жұмыс жоспарын уақытында құру, бекіту және толық орындау жауапкершілігі постдокторанттарға және ғылыми кеңесшілерге жүктеледі.

10 ПОСТДОКТОРАНТТАРДЫҢ АРАЛЫҚ ЖӘНЕ ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАЦИЯСЫ

10.1 Постдокторанттың ғылыми-зерттеу жұмысының нәтижелерін бағалау үшін аралық және қорытынды аттестация жүргізіледі.

10.2 Аралық аттестация нәтижелері бойынша постдокторантураны жалғастыру немесе тоқтату және постдокторантқа ай сайынғы шәкіртақы төлеуді жалғастыру туралы шешім қабылданады.

10.3 Постдокторанттардың ғылыми-зерттеу нәтижелерінің аттестациясы жыл сайын факультет Ғылыми кеңесінде кафедраларда қаралғаннан кейін өтеді, тиісті хаттамалар ұсынылады. Ғылыми кеңес отырыстарына постдокторанттар, кафедра меңгерушілері, ғылыми кеңесшілер және қажет болған жағдайда постдокторанттың ғылыми-зерттеу бағыты бойынша жетекші ғалымдар шақырылады. Постдокторанттар ЖЖЖ орындалуы бойынша есеп береді.

10.4 Постдокторанттың бағдарламаны табысты меңгеруі келесі критерийлер бойынша бағаланады:

- бірінші жылы – КОКСОН тізіміне енген журналдарда немесе патент жариялау және Web of Science мәліметтер базасында үшінші квартильден (Q3) төмен емес журналдарда және/немесе Scopus мәліметтер базасында 50 пайыздан төмен емес процентильде 1 мақала жариялау;
- екінші жылы – Web of Science мәліметтер базасында үшінші квартильден (Q3) төмен емес журналдарда және/немесе Scopus мәліметтер базасында 50 пайыздан төмен емес процентильде 2 мақала жариялау. Егер мақала жарияланған журнал Web of Science мәліметтер базасы мен/немесе Scopus мәліметтер базасында бірінші квартильге (Q1) кірсе және процентиль 76-дан төмен болмаса, бір мақала екі рет есептеледі (мақалада «Қ. Жұбанов атындағы АӨУ» аффилиациясын көрсету міндетті);
- үшінші жылы – Web of Science мәліметтер базасында үшінші квартильден (Q3) төмен емес журналдарда және/немесе Scopus мәліметтер базасында 50 пайыздан төмен емес процентильде 2 мақала жариялау. Егер мақала жарияланған журнал Web of Science мәліметтер базасы мен/немесе Scopus мәліметтер базасында бірінші квартильге (Q1) кірсе және процентиль 76-дан төмен болмаса, бір мақала екі рет есептеледі (мақалада «Қ. Жұбанов атындағы АӨУ» аффилиациясын көрсету міндетті). Бірнеше постдокторант авторлары бар жарияланым біреуге ғана есептеледі.

10.5 Аралық аттестация үшін постдокторанттар кафедраға жылдық есептің бір данасын және ғылыми және инновациялық қызметтің нәтижелерін ұсынады.

10.6 Үшінші жылдық аттестация қорытынды аттестация болып табылады.

10.7 Қорытынды аттестацияға постдокторанттар кафедраға және ЖББО-ға бір данадан соңғы ғылыми-зерттеу есебін, кафедра меңгерушісі мен ғылыми кеңесші қол қойған және ғылыми және инновациялық қызметтің нәтижелерін ұсынады.

10.8 Қорытынды аттестация постдокторанттарды қабылдаған күннен бастап үшінші жылының соңында өтеді. Постдокторанттар баяндамалары кафедра және Ғылыми кеңестер отырыстарында тыңдалады, сонымен қатар Ғылым департаменті мен Жоғары білімнен кейінгі білім беру орталығы қызметкерлерінің қатысуы міндетті. Осы жағдайда ғылыми және практикалық сипаттағы нәтижелердің жаңалығы, негізделуі, қорытындылары мен ұсыныстары терең талдаудан өтуі тиіс.

10.9 Есепті қарау мен талқылаудан кейін Ғылыми кеңес ашық дауыс беру арқылы постдокторанттың қорытынды аттестациясы бойынша бір шешім қабылдайды: - аттестаттау; - аттестаттамау.

10.10 Қорытынды аттестация нәтижелері Ғылыми кеңес хаттамасымен рәсімделеді, хаттамалар университеттің архивіне жеке ісімен бірге сақтауға беріледі.

10.11 Постдокторант, егер аттестация талаптарын орындамағаны үшін немесе өз бастамасымен постдокторантурадан шығарылса, университеттің постдокторантура кезеңінде университет жұмсаған қаражатты университетке қайтарады, бұл келісім-шарт бойынша жүзеге асырылады.

10.12 Қорытынды аттестацияны ұйымдастыру мен бақылауды университет кафедралары мен Жоғары білімнен кейінгі білім беру орталығы жүзеге асырады.

11 ПОСТДОКТОРАНТТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

11.1 Постдокторанттар ҚР БҒМ нормативтік актілерімен, жарғымен және университеттің ішкі тәртіп Ережелерімен Қазақстан Республикасының «Білім туралы» және «Ғылым туралы» заңдарымен анықталған құқықтар мен міндеттерге ие.

11.2 Постдокторанттар міндетті: - жеке жұмыс жоспарында көзделген барлық жұмыс түрлерін уақтылы және сапалы орындау; - жеке жоспарларда көзделген жұмыстың әрбір кезеңінің соңында барлық қажетті жазбаша материалдарды уақтылы ұсыну; - есептерді тапсырудың белгіленген мерзімдерін сақтау (атқарылған ғылыми-зерттеу жұмысы туралы, шетелдік тағылымдамадан өткен жағдайда шетелдік тағылымдамалар туралы және т. б.); университеттің тиісті әкімшілік бөлімшелеріне тұрғылықты мекен жайы мен байланыс деректерінің өзгеруі туралы уақтылы хабарлау; - белгіленген мерзімде қорытынды аттестаттаудан өту.

11.3 постдокторанттардың осы Қағидаларда көзделмеген құқықтары мен міндеттері ҚР заңнамасында белгіленген тәртіппен шешіледі.

12. ПОСТДОКТОРАНТУРАНЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ

12.1 постдокторантура бағдарламаларын іске асыру саласындағы қызмет университеттің бюджеттен тыс қаражатынан, сондай-ақ постдокторанттар

орындайтын шаруашылық келісімшарттық және мемлекеттік бюджеттік ҒЗЖ есебінен қаржыландырылады.

12.2 бюджеттен тыс қаражат: -- постдокторанттың стипендия төлемдері; - бүкіл оқу кезеңінде ұзақтығы 7 күнге дейін бір реттен аспайтын халықаралық шетелдік ғылыми конференцияларға қатысуға байланысты шығыстарды жабу.